

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Театр әрекетінің бала дамуына әсері

ЖАРИЯЛАНДЫ
26.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/173858/

Маханбетова Гүлжанат Пернебекқызы

Лауазымы: тәрбиеші

Қызылорда облысы, Шиелі ауданы

Кмқк «Балдырған» бөбекжай-бақшасы

Театр өнері – бұл тек көңіл көтеру ғана емес, балалардың тұлғалық дамуына маңызды әсер ететін, шығармашылық қабілеттерін дамытатын, рухани құндылықтарын нығайтатын ерекше құрал. Балабақшадағы театр әрекеті балалардың әлеуметтік, эмоционалдық және когнитивті дамуына зор ықпал етеді. Театрмен айналысу баланың көркемдік көзқарасын қалыптастыруға, логикалық ойлауын дамытуға, өз ойын ашық айтуға, адамгершілік құндылықтарды түсінуге мүмкіндік береді. Балабақшадағы театр әрекеті балаларға рухани және әлеуметтік тұрғыдан әсер ете отырып, оларды қоғамға, адамгершілікке, мәдениетке баулиды. Әрбір театрлық ойын баланың ойын дамытып, оның қиялын оятады. Театр арқылы балалар өздерінің ішкі әлемін, эмоцияларын, тілін ашады, өзін-өзі көрсету дағдыларын жетілдіреді.

Эмоционалды және әлеуметтік даму

Театр әрекеті балаға эмоциясын білдіруді үйретеді. Әсіресе, жас балалар үшін өз сезімдерін дұрыс түсініп, оларды басқара білу өте маңызды. Театрда ойнау баланың эмоцияларын ашық білдіруіне, әртүрлі кейіпкерлердің эмоцияларын сезінуіне көмектеседі. Сонымен қатар, топтық қойылымдарға қатысу балалардың әлеуметтік дағдыларын қалыптастырады. Олар өзара байланыс орнатуды, басқа адамдармен бірге жұмыс істегенде, тыңдай білуді, ортақ мақсатқа ұмтылуды үйренеді.

Шығармашылық қабілеттерін дамыту

Театр әрекеті балалардың шығармашылық ойлауын, қиялын дамытуда үлкен рөл атқарады. Кейіпкерлердің рөлдерін орындау арқылы бала өзіне тән мінездер мен әрекеттерді танып, сахнада бейнелейтін көріністер арқылы әлемді жаңа қырынан

көреді. Театр өнері балаға актерлік қабілеттерін дамытуға, сөйлеу мәдениетін қалыптастыруға, сахнадағы қозғалыс, жест, интонация сияқты құралдарды меңгеруге мүмкіндік береді. Баланың қиялы шектелмейді, ол жаңа әлемді құрып, өзін сол әлемнің бөлігі ретінде сезінеді.

Тілдік дағдылардың дамуы

Театр өнері балалардың тілін дамытуда өте пайдалы. Әріптестерімен бірге диалогтар жасау, өлеңдер жаттау, рөлдер арқылы сөйлеу дағдыларын қалыптастыру балалардың сөздік қорын кеңейтеді. Театр кезінде бала өзін әртүрлі кейіпкерлердің орнына қойып, сол арқылы тілдік шығармашылықты дамытуға мүмкіндік алады. Бұл процесс баланың өзін-өзі жеткізу, түсінік алу, сөздік қорын байыту қабілеттерін күшейтеді.

Танымдық және ақыл-ой қабілеттерін дамыту

Театр әрекеті балаға басқа адамдардың сезімдері мен ойларын түсінуге үйретеді. Бала сахнада ойнай отырып, өзін басқалардың орнына қойып, түрлі жағдайларды салыстырады, түрлі көзқарастарды талдайды. Бұл баланың ойлау қабілетін дамытуға, проблемаларды шешу дағдыларын жетілдіруге ықпал етеді. Сонымен қатар, театрда балалардың есте сақтау қабілеттері де дамиды, себебі олар әртүрлі рөлдерді жаттап, әрбір көріністі дұрыс орындауға тырысады.

Құндылықтар мен мәдениетке баулу

Театр қойылымдары арқылы бала адамгершілік құндылықтар мен моральдық принциптерді үйренеді. Әртүрлі қойылымдар арқылы бала жақсылық пен жамандық, әділеттілік пен әділетсіздік туралы түсінік алады. Театр балаларға мәдениетке, өнерге деген қызығушылықтарын оятады. Сахнада баланың бірқатар мінез-құлықты, дүниетанымдық сұрақтарды талқылауға, қоғамдағы рөлін түсінуге мүмкіндігі бар.

Физикалық даму

Театр кезінде баланың қозғалыс белсенділігі де артады. Сахнада әртүрлі қимылдар жасау, күйде тұрғанда дұрыс дене позасын сақтау, бет-әлпетті өзгерту сияқты іс-әрекеттер бала денсаулығына да пайдалы. Физикалық күшті талап ететін театр ойындары мен жаттығулары баланың моторикасын дамытады, бұл жалпы дене дамуына ықпал етеді.

Тапқырлық пен проблемаларды шешу дағдыларын дамыту

Театр әрекеті балада тапқырлық пен шығармашылық ойлауды қалыптастырады. Қойылым кезінде әртүрлі қиындықтар туындайды, оларды шешу үшін балалар өздерін түрліше көрсетуге, өзгелермен келіссөздер жүргізуге үйренеді. Театрда рөлге ену, белгілі бір әрекетке қол жеткізу үшін баланың логикалық ойлау қабілеті дамиды, ол шешімдер қабылдауда және шығармашылық тұрғыдан еркін болуда тәжірибе жинайды.

Қиял мен танымдық қабілеттердің дамуы

Театр әрекеті бала қиялын ұштап, өз бетінше шығармашылық жұмыстарды жүзеге асыруға ынталандырады. Әрбір спектакльдің оқиғасы балалардың әлемге деген қызығушылығын арттырып, жаңа идеялар мен бейнелерді қабылдау мүмкіндігін береді. Балалар басқалардың көзқарастарын қабылдай отырып, әлемнің әртүрлі қырларын зерттеп, өздерінің жеке тұлғалық ерекшеліктерін ашады.

Қорытынды

Театр әрекеті баланың жан-жақты дамуына ықпал ететін маңызды құрал болып табылады. Ол баланың эмоциялық, тілдік, шығармашылық, әлеуметтік және ақыл-ой қабілеттерін дамытады. Театр арқылы балалар өмірге деген қызығушылықтарын арттырады, адамгершілік құндылықтарды меңгереді және өздерін қоғамның бір бөлігі ретінде сезінеді. Балабақшадағы театр әрекеті – бұл баланың толыққанды дамуы үшін өте маңызды және қажетті педагогикалық әдіс.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. **Ж.Қ. Дүйсенова, Қ.Н. Нығметова** «Балалар психологиясы» Алматы, 2012.
2. **Меңжанова А.** «Мектеп жасына дейінгі балаларды көркем әдебиет арқылы тәрбиелеу/ методикалық құрал/ Алматы: Мектеп1987. -119б.

КМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.